

DEPARTAMENT DE LA PRESIDÈNCIA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA
Molt Honorable Sr. Joaquim Torra i Pla

Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya,

Li enviem aquesta carta en motiu de l'elevada preocupació de l'entitat, IAEDEN-Salvem l'Empordà, sobre la situació i les polítiques que està desenvolupant el govern de la Generalitat de Catalunya respecte el sector porcí al nostre país.

Estem preocupats pel descontrolat augment de les places porcines i d'aus a Catalunya pel consum humà, criats d'una forma intensiva amb un patiment dels animals indecent. Com sap, aquesta activitat és considerada com contaminant per nombrosos organismes internacionals, també per la UE, i és la principal responsable de la contaminació difusa per excés de nitrats en les masses subterrànies d'aigua, de les emissions d'amoníac, que són un dels gasos d'efecte hivernacle que més afecten el canvi climàtic, de la contaminació dels sòls per excés de nutrients per la sobre fertilització que suposen les dejeccions, i és una de les causes de l'aparició i propagació de bacteris resistents als antimicrobians que s'ha convertit en un problema de salut pública mundial per l'excés d'antibiòtics en l'alimentació del bestiar

Estem preocupats per tots els greus impactes ambientals, socials i econòmics i contra la salut de les persones i animals que comporta la ramaderia industrial, alguns d'ells pràcticament irreparables i que sens dubte afectaran generacions futures. Impactes que s'agreuaran, perquè el nombre de sol·licituds de noves llicències per ampliar caps de bestiar no para, i malgrat la gravetat de la situació actual, els departaments de la Generalitat que vostè presideix segueixen aprovant-les. I noves llicències signifiquen més dejeccions, més excedent de nitrogen, per tant, més contaminació.

Amb les dades publicades en la web del DARPA, podrà comprovar que només en el 2017, a Catalunya, el seu Govern va autoritzar 267.593 noves places de porcs i 340.996 d'aus, fins a arribar a les 8.989.144 places de porcs i 86.146.820 d'aus. Aquests increments són continus i persistents en el temps. L'increment del nombre de porcs, en el període 2007-2017, segons el MAPAMA, a Catalunya ha estat del 23%, a Espanya el 15%, que contrasta amb la davallada del 6,70% al conjunt de la UE. Com bé deu saber, perquè també són dades que publica el DARPA, la producció de porcs està concentrada en uns pocs grups empresarials que integren el 75% de les explotacions. Model que ha crescut a costa del progressiu tancament d'explotacions familiars independents.

Amb aquestes dades, permeti'ns fer-li una reflexió que esperem disculparà si la troba molt simplista. ¿Quines són les raons perquè els governs prioritzen l'interès d'uns pocs operadors com són els grups integradors, passant pel damunt de la preservació i conservació del medi ambient i dels recursos naturals, que és l'interès general de la majoria?

No li amagarem President, que si ens respon, no esperem que la seva contesta vagi més enllà dels tòpics que utilitza el sector: que si l'activitat ramadera té un pes molt important en el PIB català, que si els nombrosos llocs de treball que representen... Però no ens dirà res dels seus efectes contaminants, ni dels costos que representen i que assumim entre tots, ni ens dirà res dels salaris i condicions laborals esclavitzants dels falsos autònoms i falses cooperatives, ni ens dirà que els beneficis només se'ls emporten uns quants.

Però tirant de tòpics els Governos de la Generalitat, han incomplert els objectius de millora en la qualitat de les aigües i de l'aire establerts per les directives europees. Tant és així, que la Comissió Europea ha obert un procediment que pot acabar amb una important multa, per tenir serioses dubtes sobre la viabilitat de les mesures emprades. Per això, segur que ho sap, el Govern s'ha acollit a una pròrroga, però amb el compromís d'adoptar un programa d'actuació amb mesures reforçades en les zones vulnerables. N'està obligat. El DARPA ha inclòs aquestes mesures en el nou decret de fertilització de sòls i gestió de les dejeccions ramaderes del 2017, pendent d'aprovació.

Sembla raonable pensar, que en la seva hipotètica resposta, podria aprofitar per presentar aquestes mesures com una solució i demostrar el seu compromís amb la sostenibilitat, d'acord amb l'apartat 2.8 del seu programa de govern que va defensar en el Parlament de Catalunya. Però abans de quedar en evidència, pensi-s'ho. Abans, llegeixi amb atenció l'apartat 10, punt 7.2 corresponent a la identificació i avaluació dels impactes ambientals del vector hídic, de l'informe de Sostenibilitat que acompanya el nou decret que diu: "Si bé reduir l'excreció de nitrogen per part del bestiar és una mesura clau, aquest factor és indissociable del nombre de caps. En aquest sentit, si bé es regula l'índex de càrrega ramadera (art. 4), no s'observa cap mesura concreta per determinar el nombre de caps que el territori en conjunt pot absorbir" i que amb les mesures previstes al Programa d'actuació "no es pot objectivar un canvi de tendència en el volum de N generat, l'impacte del qual es considera notable, permanent, directe, sinèrgic, i recuperable a llarg termini. Si bé l'impacte és recuperable, per la dinàmica de recàrrega dels aqüífers subterranis (extremadament lenta en anys) i per l'estructura del sector ramader a Catalunya (que no es modifica), la recuperació s'entreveu a llarg termini. A més, no resulta possible objectivar una millora ambiental en termes absoluts tal com prescriu el Document de referència".

Vostès mateixos estan dient, que les mesures que pensen aprovar no serveixen per res. La situació, per ridícula, és ideal per fer una paròdia. Però la gravetat de les conseqüències de la política ramadera dels diferents Governos, permetent increments insostenibles de la cabana de porcs i aus, no fan riure. Fan plorar. I la passivitat en adoptar mesures

correctores per evitar i regenerar les destrosses ambientals, ignorant tots els advertiments de la UE, de l'ACA que el març del 2016, ja afirmava que les mesures emprades fins al moment no han tingut l'èxit desitjat, per la qual cosa urgeix un canvi en la implantació de mesures, i sobretot en el seu control, que permeti revertir aquesta situació progressivament, i de totes les recomanacions de l'informe 3/2008 del Cads sobre el decret 136/2009, a més de fer plorar, indignen.

En aquest punt, després de rellegir les conclusions de l'ISA, la reflexió que li fèiem sembla molt ingènua. Potser la reflexió seria: ¿és possible tanta incompetència o és que el Govern de la Generalitat, una part, o alguns funcionaris tenen els mateixos objectius que els grans grups integradors del sector ramader?

No li amagarem President que si ens respon, no esperem que la seva contesta s'aparti gaire de les habituals, i segurament seria amable amb els Governos anteriors, justificant-los. És la política. Molt probablement, en la hipotètica resposta, podria pensar a utilitzar el concepte màgic que tot ho resolt, i que està molt de moda en l'argot del DARPA aquests darrers anys: la valoració dels residus. Concepte que ens el va colar en el ja esmentat punt 2.8 del seu programa de govern com "posar en valor els residus". Però abans de quedar en una situació que l'incomodi, pensi-s'ho. Consulti abans, tots els inconvenients dels tractaments que suposadament valoren els purins. Segons l'ISA les plantes d'assecatge tancades el 2014, només tractaven un 5% de purins, o la biogestió no representa cap reducció en la quantitat de nitrogen orgànic, ans el contrari en representa un increment, o la concentració de metalls pesants a la part sòlida, quan se separa de la líquida, etc. Bé, potser no cal que es prengui tantes molèsties, perquè segur que haurà deduït fàcilment, que si els tractaments de purins fossin eficients i aplicables, no estaria llegint aquesta llarga carta, ni l'ACA demanaria un canvi urgent en la implantació de mesures, ni l'ISA seria tan explícit denunciant la ineficàcia de les mesures proposades pel DARPA en el nou decret, que de ben segur seria diferent, ja que la UE no hauria advertit al Govern dels greus incompliments amb la seva ciutadania, per la deixadesa i passivitat a l'hora d'adoptar mesures per assolir els objectius de millorar la qualitat de l'aigua i del medi ambient.

No s'enganyi President. Ni es deixi enganyar. Però tampoc ens enganyi. I no deixi que ens enganyin. El nitrogen és un element de la natura que és indispensable pel creixement de les plantes. Però l'excés, provocat pel gran volum de dejeccions, és la causa principal de la contaminació de l'aigua per nitrats, de les emissions d'amoniac responsables del canvi climàtic i de la sobre fertilització dels sòls. Ho diuen tots els estudis, treballs, directives, resolucions, d'organismes oficials poc sospitosos d'estar en contra de l'establishment com l'OMS, l'ONU, la FAO, la UE. Però és que també ho diuen el munt de publicacions del DARPA i del departament de Territori. N'hem fet un petit recull que li annexem perquè pugui informar-se'n i no allargar aquesta carta.

Se n'adonà, si és que no ho ha fet, que la solució exigeix reduir les dejeccions ramaderes, és a dir, un veritable pla de reducció de cabana especialment la porcina, si vol complir amb

el seu compromís expressat en el programa de Govern que li recordem: "combatre el canvi climàtic, millorar la qualitat de l'aire i reduir l'impacte mediambiental de les activitats sobre l'entorn, o gestionar l'aigua de manera sostenible per garantir-ne la qualitat i la disponibilitat amb criteris socials, econòmics i ambientals". L'animem a què prengui les decisions necessàries perquè la reducció de les dejeccions sigui efectiva. Creiem que li ho podem exigir.

Perquè President, li hem de recordar, i ens sap molt greu fer-ho, que té l'obligació de prendre les "decisions necessàries per vetllar per la protecció del medi ambient per mitjà de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible i la solidaritat intergeneracional, amb polítiques ambientals que s'han de dirigir especialment a reduir les diferents formes de contaminació", i per vetllar que "totes les persones tinguin dret a la protecció davant les diferents formes de contaminació".

Finalment volem acabar destacant aspectes socials i econòmics derivats del model productiu actual de la ramaderia, que sovint queden amagats per la rellevància dels desastrosos impactes ambientals d'aquesta activitat. I també són molt rellevants. En el punt 4.4 de l'ISA-2017 pot comprovar que lamentablement el pes econòmic directe del sector primari és molt limitat en l'economia catalana. No arriba ni 1% del PIB i només ocupa un 1,6% de la població activa. La ramaderia representa el 60% de la producció total agropecuària, i subministra el 65% dels productes a la indústria agroalimentària, mentre l'activitat agrícola només en subministra el 37,5%.

Fent una anàlisi sobre la distribució del PIB agropecuari per sectors, s'observa que l'agricultura aporta un valor afegit del 58% per només un 39% de la ramaderia. És un clar indicador de què la ramaderia en el sector primari produeix molt però aporta poc. I menys que aportaria si comptabilitzés els costos que li pertocuen i que assumim entre tots. I desmunta tots els discursos del sector i del DARPA, que justifiquen un model que ha portat a mínims històrics la contribució de l'agricultura a l'economia catalana, amb el tancament de moltes explotacions de famílies arrelades al territori, que han comportat el transvasament de rendes familiars a beneficis de grups integradors d'empreses càrnies que ha traspasat la seu social a fora de Catalunya, i està posant en risc el desenvolupament del món rural i l'equilibri territorial.

Una altra pagesia és possible. Una altra manera de fer i produir pot aportar molt més valor afegit. La IAEDEN, sempre ha defensat una pagesia digna. És pionera en custòdia agrària a l'Empordà. La custòdia agrària es basa en un Acord de Pràctiques Agràries Sostenibles a l'Empordà, un acord voluntari entre una finca privada i IAEDEN, per tal de cercar una ajuda mútua que pugui beneficiar als objectius de les dues parts, en el qual el productor es compromet a dur a terme un seguit de mesures de preservació i millora ambiental. Aquestes mesures tenen com a objectiu la conservació dels valors naturals de la finca, la seva diversitat, tant agrària com ambiental i la utilització dels mètodes de producció més respectuosos amb el medi. Alhora que preserva i potencia el valor històric de la finca..

Podrà comprovar que existeixen moltíssimes iniciatives arreu del territori, impulsades per moltes entitats, també en agricultura i ramaderia ecològica. Moltes persones estan disposades a iniciar un projecte nou de vida arrelat a la terra, amb projectes innovadors i respectuosos amb el medi ambient. President, la ramaderia industrial necessita urgentment una valenta reestructuració. Hi guanyarem tots. També els ramaders. En aquest debat les Entitats Ecologistes podem ajudar. Compti amb nosaltres.

I sí, en tots els canvis hi ha riscos i incerteses. Però seguir igual és encara un risc més gran. Això sí amb una gran certesa: deixarem als nostres fills i néts un gran femer.

IAEDEN-Salvem l'Empordà